



## Saksframlegg

### Regionplan Agder 2030 - høring av planprogram

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
26/18	Formannskapet	14.02.2018
24/18	Kommunestyret	15.02.2018

#### Rådmannens forslag til vedtak:

1. Søgne kommune gir sin støtte til at Kristiansand og Arendal kommuner gis en særlig rolle i arbeidet med Regionplan Agder 2030 og støtter at dette skjer gjennom bruk av eksisterende arenaer og at disse suppleres med sentrale aktører i regionen. Søgne ønsker å bidra i arbeidet som en del av nye Kristiansand.
2. Framdriften i planarbeidet må sikre god tid til medvirkning.
3. Regionplanarbeidet må koordineres mot arbeidet med å bygge den nye regionen og de nye kommunene.
4. Den tematiske innretningen på planarbeidet samsvarer godt med satsingsområdene i høringsutkastet til kommuneplanens samfunnsdel for Søgne. Temaene bør samles i bolker som hører naturlig sammen. Planen bør få en struktur som speiler satsingsområdene i regionen og kommunene.
5. Søgne kommune forutsetter at innretning av planarbeidet spisses i den videre prosessen med særlig vekt på:
  - a. klima,
  - b. demografi og levekår
  - c. digitalisering, næringsliv og verdiskaping

#### Bakgrunn for saken:

Regionplan Agder 2020 ble i juni 2010 vedtatt av fylkestingene i Vest-Agder og Aust-Agder. Regionplanen ble utarbeidet i en grundig og bred prosess der fylkeshovedstedene Arendal og Kristiansand deltok som likeverdige partnere sammen med fylkeskommunene.

Aust-Agder fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune har varslet oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram for Regionplan Agder 2030. Høringsutkast til planprogram er vedlagt.

Høringsinstansene bes spesielt om innspill til medvirkning og den tematiske innretningen av planarbeidet (kap. 5 og 6 i planprogramforslaget). Hvilke av de nevnte, aktuelle temaområder bør prioriteres og hvorfor? Begrunnelsen bør ta utgangspunkt i det som oppfattes som landsdelens viktigste muligheter og utfordringer og på hvilke områder en ser størst behov for regionalt samarbeid.

Revisjon av regionplan Agder 2020 er forankret i regional planstrategi for Agder 2016-2020. Her er det vedtatt oppstart av planarbeidet i 2018. Det framgår av planstrategien at det legges opp til at man viderefører den etablerte strukturen og at rullering behandles både i fylkestingene og i Kristiansand og Arendal kommuner. Rulleringen må ses i nær sammenheng med resultatene av kommune- og regionreformen for å være sikker på at kommunene har ressurser til å bidra i planarbeidet.

Regionplan Agder 2030 skal være et overordnet strategisk styringsdokument for hele Agder. Den skal sette tydelige, målbare, ambisiøse og realistiske mål mot 2030 og peke på felles tiltak for å nå målene. Hovedmålet er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Regionplan Agder 2030 utarbeides som en regional plan etter plan- og bygningsloven. Det betyr at Regionplan Agder 2030, når den er vedtatt, skal være grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen.

#### Viktige føringer og rammer

Planprogrammet lister opp viktige internasjonale, nasjonale og regionale føringer og rammer for planarbeidet, herunder FNs bærekraftsmål, Parisavtalen, Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, relevante stortingsmeldinger og statlige planregningslinjer, rapport fra ekspertutvalg for oppgaver til de nye fylkeskommunene, regionalstrategi og regionale planer og strategier.

#### Muligheter, utfordringer og behov for utredninger

Planprogrammet trekker opp disse temaene som vil bli nærmere belyst i planarbeidet.

- Et klima i endring
- Et Agder i vekst
- Et mer konsentrert bosettingsmønster
- En eldre og mer mangfoldig befolkning
- Agders naturressurser
- Kunnskapsgrunnlag

Regionale ulikheter og utviklingstrekk vil bli tatt hensyn til.

#### Tematisk innretning av planarbeidet (kap 5)

Regionplan Agder 2020 har fem hovedsatsingsområder:

1. Klima: Høye mål – lave utslipp
2. Det gode livet: Agder for alle
3. Utdanning: Verdiskaping bygd på kunnskap
4. Kommunikasjon: De viktige veivalgene
5. Kultur: Opplevelser for livet

Planprogrammet lister opp følgende temaområder som aktuelle i arbeidet med Regionplan Agder 2030.

- Klima
- Levekår
- Utdanning og kompetanse
- Kommunikasjon, transport og mobilitet
- Kultur og kulturminner
- Likestilling, inkludering og mangfold
- Folkehelse
- Næringsutvikling og verdiskaping
- Bærekraftig forvaltning av Agders naturressurser
- By- og tettstedsutvikling
- Det internasjonale perspektivet
- E-helse og velferdsteknologi
- Frivillighet som ressurs
- Innovasjon

Hvilke av disse som bør være hovedtema og hvilke som bør være gjennomgående perspektiv vil avklares tidlig i planprosessen. Avklaringen og prioriteringen skal skje gjennom høringen av planprogrammet, dialog med målgruppene for planen og politisk behandling i fylkeskommunene.

Det legges opp til at arbeidet med Regionplan Agder 2030 samordnes med pågående satsinger av regional betydning. I regional planstrategi framgår det hvilke planer og strategier i de to fylkene som skal utarbeides, revideres eller videreføres.

Fylkesutvalget i Aust Agder og Fylkesutvalget i Vest Agder vedtok 19. desember 2017 å legge forslag til planprogram for revidering av Regional plan for Kristiansandsregionen (ATP-planen) ut på høring.

#### Organisering av planarbeidet

Regionplan Agder 2030 utarbeides som en regional plan etter plan- og bygningsloven. Formelt er det fylkeskommunene som har ansvaret for å utarbeide planen, men det legges opp til bredt samarbeid med berørte offentlige myndigheter, organisasjoner og andre aktører.

Fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder er formell planmyndighet og vedtar planen og handlingsprogram. Fylkesutvalgene er fast utvalg for plansaker. Fylkesutvalgene legger planprogram og planutkast med handlingsprogram på høring og fastsetter planprogrammet.

#### Informasjon, medvirkning og dialog

Medvirkning i planarbeidet sikres gjennom formell høring av planprogram, planutkast og handlingsprogram i tråd med plan- og bygningsloven og gjennom aktiv involvering av kommuner og regionråd, regionale statlige etater, academia, organisasjoner, næringsliv og frivillig sektor, i de gruppene som etableres for planarbeidet. I tillegg planlegges det en felles regional konferanse og geografisk spredte innspillseminarer.

#### Tidligere behandlinger i Søgne kommune

Formannskapet i Søgne behandlet regional planstrategi i møte 18.05.2016 (sak 50/16) og fattet slikt enstemmige vedtak: *Formannskapet støtter de vurderinger som fremgår i saksutredningen.*

I saksutredningen står det følgende om revisjon av Regionplan Agder 2020:

*... I kommunal planstrategi for Søgne 2016 – 2019 er det vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel skal rulleres i planperioden med oppstart i 2016 for begge planene.*

*Administrasjonen vurderer at revidert samfunnsdel vil være et viktig politisk grunnlag for Søgne kommunes innspill til revisjonsarbeidet.*

*Sett i lys av pågående prosesser om både kommune- og fylkessammenslåing må en stille spørsmål ved om det er riktig å bruke ressurser på rullering av Regionplan Agder 2020 allerede i 2018. Selv om satsingsområdene skal bestå vil det ligge mye politikk og ressursbruk i å endre mål og tiltak. Vest-Agder fylkesutvalg har ved sin behandling foreslått å utvide planhorisonten til 2050. Administrasjonen støtter fylkesrådmannens vurdering i saken og ser det ikke som hensiktsmessig å forlenge planhorisonten til 2050. Planens funksjon, form og konkretiseringsnivå vurderes ikke som relevant å legge opp til i et 30 års perspektiv. Planen skal også være førende for kommunal planlegging og kommuneplaner som har et 12 år perspektiv.*

*Administrasjonen vil anbefale at en avventer å lage et opplegg og bestemme endelig tidspunkt for en revisjon til det er mer klarhet i resultatene fra pågående reformprosess og at opplegg og tidspunkt for rullering tilpasses dette. Før revisjonsarbeidet settes i gang vil det også være nyttig med en evaluering av forrige prosess, planens satsingsområder og hvordan disse er fulgt opp og har vært førende for utviklingen i regionen...*

### **Saksutredning:**

Søgne kommune, Søgne som en del av nye Kristiansand kommune og fylkeskommunene har felles interesse i å utvikle landsdelen.

#### Organisering og medvirkning

I etterkant av Søgne kommunes behandling av høringsforslag regional planstrategi har Stortinget vedtatt sammenslåing av fylkeskommunene i Aust- og Vest Agder og flere kommunesammenslåinger på Agder, herunder sammenslåing av kommunene Søgne, Songdalen og Kristiansand. Sammenslåing av kommunene er svært ressurskrevende. Det er derfor viktig at kommunene prioriterer hvor vi skal sette inn innsatsen både når det gjelder eget arbeid og arbeidsinnsatsen rettet inn mot regionplan Agder 2030.

Arbeidet med kommunesammenslåingen er i full gang. Fellesnemda for nye Kristiansand har i møte 30.1.2018 vedtatt

- intensjon om oppstart av interkommunalt arbeid med planstrategi med hjemmel i pbl § 9-1.
- oppstart av arbeid med felles ROS-analyse for nye Kristiansand.

Fellesnemda godkjente i samme møtet forslag til politisk styringsdokument og mål for etablering av nye Kristiansand. Fram til 15. mai skal organisasjonen for nye Kristiansand jobbe med satsingsområder, mål og strategier for den nye kommunen. Rådmannen støtter at det i arbeidet med regionplan Agder 2030 tilstrebes det å bruke etablerte møteplasser til dialog og medvirkning og anbefaler at arbeidet koordineres mot arbeidet med å bygge det nye fylket og de nye kommunene.

I Regional planstrategi for Agder 2016 – 2020 står at det legges opp til at revisjon av planen behandles både i fylkestingene og i bystyrene i Kristiansand og Arendal. Som ved forrige utarbeidelse av planen er det foreslått av Kristiansand og Arendal inngår arbeidsutvalg for planarbeidet. Sett i lys av forestående sammenslåing av Songdalen, Søgne og Kristiansand kommune, er Søgne for sin del innstilt på å bidra som en del av nye Kristiansand. Arbeidet må koordineres mot arbeidet med å bygge den nye regionen, og de nye kommunene bør være sentrale i arbeidet med regionplanen.

#### Tematisk innretning av planarbeidet

Kommuneplanens samfunnsdel – Søgne mot 2030 – er lagt ut på høring. Temaene som er foreslått i regionplan Agder 2030 sammenfaller med strategier i kommuneplanens satsingsområder.

Søgne kommune mener at innrettingen av regionplanarbeidet bør spisses i den videre prosessen med særlig vekt på klima, demografi og levekår og digitalisering, næringsliv og verdiskaping. Temaene bør samles i bolker som hører naturlig sammen. Planen bør få en struktur som speiler satsingsområdene i regionen og kommunene.

**Rådmannens merknader:**

Ingen merknader.

Vedlegg

1 Forslag til planprogram - Regionplan Agder 2030\_191217

**Forslag til  
planprogram –  
Regionplan Agder  
2030**

Høringsfrist 1. mars 2018

Vedtatt i fylkesutvalgene i Aust-Agder fylkeskommune  
og Vest-Agder fylkeskommune 19. desember 2017



REGIONPLAN  
AGDER



AUST-AGDER  
FYLKESKOMMUNE



Vest-Agder  
fylkeskommune



# INNHOLD

<b>1. Fra Regionplan Agder 2020 til Regionplan Agder 2030</b>	<b>1</b>
<b>2. Formål med planarbeidet</b>	<b>2</b>
<b>3. Viktige føringer og rammer</b>	<b>3</b>
<b>4. Muligheter, utfordringer og behov for utredninger</b>	<b>4</b>
<b>5. Tematisk innretning av planarbeidet</b>	<b>6</b>
<b>6. Informasjon, medvirkning og dialog</b>	<b>7</b>
<b>7. Organisering</b>	<b>7</b>
<b>8. Fremdriftsplan</b>	<b>10</b>



## 1. Fra Regionplan Agder 2020 til Regionplan Agder 2030

I 2010 vedtok fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder Regionplan Agder 2020. Regionplan Agder 2020 er et sentralt overordnet styringsdokument for utviklingen av hele Agder. Den er blitt til gjennom et omfattende samarbeid mellom kommunene og fylkeskommunene, næringslivet, akademia, regionråd, organisasjoner, statlige myndigheter med flere.

Regionplan Agder beskriver ønsket utviklingsretning for sentrale samfunnsområder i Agder. Den er en prioritering av viktige mål, og presiserer at nøkkelen til måloppnåelse er økt samhandling i et regionalt partnerskap. Hovedmålet i regionplanen er å utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for bosetting og næringsutvikling både i kystsonen og de indre distriktene. For å samarbeide om og følge opp målene i regionplanen med konkrete tiltak og handlinger er det etablert fora hvor ordførere, rådmenn og fagfolk fra hele landsdelen møtes jevnlig.<sup>1</sup>

Virkelighetsbildet både globalt, nasjonalt og regionalt har endret seg betydelig siden 2010. Endringene øker i hastighet og påvirker på ulike måter samfunnet som helhet, grupper og enkeltpersoner. Fokus må derfor være på å utvikle en region som tåler omstilling og som har rigget seg for endringene. Fylkespolitikkerne i Aust-Agder og Vest-Agder vedtok derfor i 2016 at regionplanen skal rulleres, at arbeidet starter opp tidlig i 2018, og at planen utformes i et 2030-perspektiv.

Dette dokumentet er et planprogram som beskriver hvordan selve planen skal utarbeides og hvordan prosessen frem mot Regionplan Agder 2030 er tenkt gjennomført. Planprogrammet skal gi svar på:

- hva som er formålet med Regionplan Agder 2030
- om kunnskapsgrunnlaget er godt nok og hvor det eventuelt er behov for nye utredninger
- hvordan regionplanen skal lages
- hvem som skal bidra til å utarbeide planen
- på hvilken måte ulike aktører kan påvirke innholdet i planen
- når planen og avklaringer underveis skal være ferdige

Regionplan Agder 2030 utarbeides som en regional plan etter plan- og bygningsloven. Det betyr at Regionplan Agder 2030, når den er vedtatt, skal være grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen.<sup>2</sup> Formelt er det fylkeskommunene som har ansvaret for å utarbeide planen, men prosessen skal være et bredt samarbeid med berørte offentlige myndigheter, organisasjoner og andre aktører. Fylkeskommunenes rolle er å samordne og koordinere regionale, lokale og statlige interesser og aktører for å få til økt samhandling.

1 Mer konkret om den etablerte regionale samordningsstrukturen kan leses her: <http://www.regionplanagder.no/om-oss/>

2 § 8-2 Plan og bygningsloven

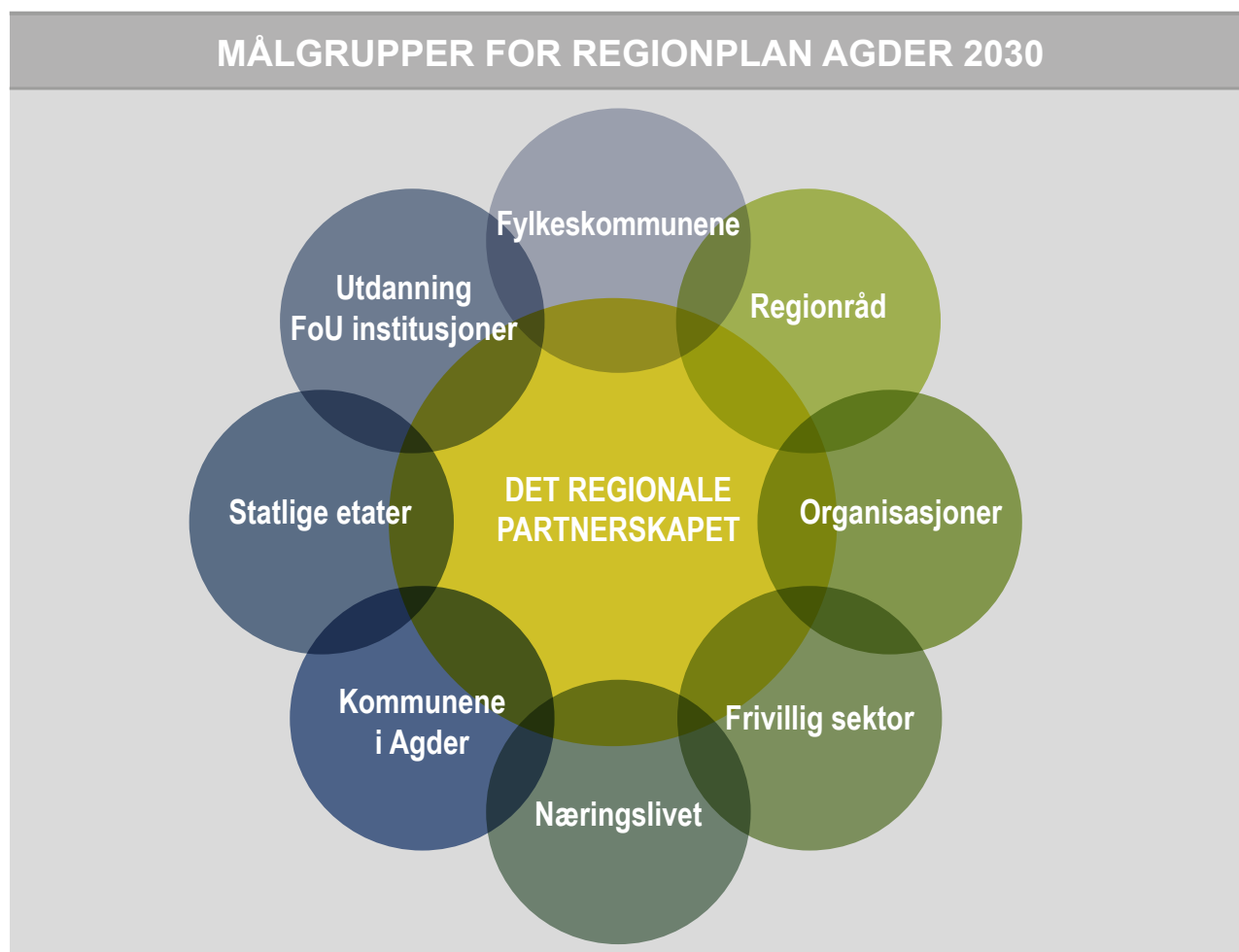


## 2. Formål med planarbeidet

Hovedmålet med Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Regionplan Agder 2030 (med tilhørende handlingsprogram) skal:

- ta utgangspunkt i en balansert utvikling av hele Agder, med bærekraftige og sterke byer og distrikter
- være et overordnet strategisk styringsdokument for hele Agder
- gi retning til samarbeidet for å løse regionens viktigste hovedutfordringer og for å utnytte regionens mange muligheter
- sette nye omforente mål og retningslinjer for utvikling av landsdelen. Målene skal være tydelige, målbare, ambisiøse og realistiske å nå innen 2030.
- utpeke politikkområder der regional samordning kan gi merverdi
- peke på felles tiltak for å nå målene
- være retningsgivende for prioritering, samordnet innsats og virkemiddelbruk fra ulike offentlige aktører

Det viktigste grepet for måloppnåelse vil være godt samarbeid, basert på tillit og respekt mellom samfunnsaktørene i landsdelen (se figuren under).



### 3. Viktige føringer og rammer

Listen er ikke uttømmende.

INTERNASJONALT:

- FNs bærekraftsmål <sup>3</sup>
- Parisavtalen <sup>4</sup>



**FNs BÆREKRAFTSMÅL**



Illustrasjon: FN-sambåndet

NASJONALT:

Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging

- Meld. St. 18 (2016-2017): Berekraftige byar og sterke distrikt
- Meld. St. 22 (2015-2016): Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver
- Meld. St. 21 (2011-2012): Norsk klimapolitikk, og Klimaforliket 2012
- Meld. St. 33 (2016-2017): Nasjonal transportplan 2018-2029
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (2011)
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging (og klimatilpasning) i kommunene (2009, nye retningslinjer under arbeid)
- Rapport fra ekspertutvalg for oppgaver til de nye fylkeskommunene (kommer februar 2018) og Stortingets oppfølging av den

<sup>3</sup> <http://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>

<sup>4</sup> <https://goo.gl/fZ2S1b>

#### REGIONALT:

- Regional planstrategi for Agder 2016-2020
- Regional plan for likestilling, inkludering og mangfold på Agder 2015-2027 (LIM-planen)
- Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015-2030 (VINN Agder)
- Regional transportplan Agder 2015-2027
- Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen)
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016-2021
- Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050
- Areal- og transportplan for Arendalsregionen 2017-2040
- Folkehelsestrategi for Agder 2018-2025 (under arbeid)
- Internasjonal strategi for Agder (2012)
- Strategi for forskning, utvikling og innovasjon i Agder, 2015-2030
- Regional kompetansestrategi (under arbeid)

## 4. Muligheter, utfordringer og behov for utredninger

Dette kapitlet trekker opp temaer som vil bli nærmere belyst i planarbeidet. Regionale ulikheter og utviklingstrekk vil bli tatt hensyn til.

### Et klima i endring

Klimaet er i endring og stiller krav om klimatilpasning for å håndtere hendelser som følger av villere og våtere vær. Mer og mer intens nedbør gir nye utfordringer når det gjelder håndtering av flomsituasjoner, skred og lokalt overvann. Stigende havnivå og hyppigere stormflo, mer vind, kortere snøsesong og lengre vekstsasjoner innebærer nye utfordringer, men også nye muligheter.

Agder er storprodusent av fornybar energi, og står for 12 prosent av Norges totale kraftproduksjon. Agder produserer omtrent dobbelt så mye fornybar energi som det regionen forbraker, noe som gjør regionen til en stor eksportør av grønn elektrisitet.

Etter at Parisavtalen trådte i kraft med 2-gradersmålet har Norge lovfestet sine klimamål frem mot 2030 og 2050. Klimaloven trår i kraft i 2018, og innebærer at Norge og Agder skal være lavutslippssamfunn i 2050. Dette betyr i prinsippet at klimagassutslippene i Agder må reduseres med 92 prosent fra 2015 til 2050. I dag er veitrafikk den største enkeltkilden til direkte klimagassutslipp i Agder (44 prosent), og er dermed også sektoren som må ta den største reduksjonen i utslippsvolum. Den teknologiske utviklingen og elektrifisering av bilparken vil gi stor effekt når det gjelder å redusere de direkte utslippene i denne sektoren. Samtidig kan helhetlig regional bolig-, areal- og transportplanlegging legge grunnlaget for at flere kan velge alternative transportformer som å ta buss, gå eller sykle. Innovasjon i offentlig sektor med blant annet økt bruk av velferdsteknologi i kommunale tjenester vil også bidra til redusert transportbehov.

### Et Agder i vekst

Agder har opplevd sterk befolkningsvekst gjennom mange år. Den sammenhengende oljeoppturen fra 2004 til 2008, Agders sterke oljerelaterte næringsliv og bortfall av migrasjonshindre i Europa, la grunnlag for en periode med høy arbeidsinnvandring. Oljeprisfallet i 2014 stiller krav om endringer og tilpasninger. Nye muligheter må gripes av regionens konkurransedyktige næringsliv, sterke næringsklynger og kompetansemiljø på nasjonalt og internasjonalt ledende nivå. Potensialet for innovasjon og å skape nye løsninger i et bærekraftperspektiv er stort. Økt samarbeid om grønn og blå verdiskaping kan skape nye verdier.

Agder er blant regionene i Norge med aller høyest fastlandseksport, og har lange tradisjoner for internasjonalt rettet arbeid. Forutsetningene for utvikling av internasjonalt samarbeid på en rekke områder er derfor gode, og mulighetene mange, blant annet innenfor internasjonalt orientert næringsutvikling og forskning knyttet til klima, samarbeid om utdanning og utvikling av kultur- og opplevelsesindustrien.

### **Et mer konsentrert bosettingsmønster**

I likhet med resten av verden er det først og fremst byene og kommunesentrene i Agder som vokser. Her ligger også flertallet av arbeidsplassene og hovedtyngden av offentlige tjenester og andre tilbud. Samtidig er det slik at de store byene og deres randkommuner vokser raskere og mer enn distriktskommunene.

Nærhet til kommuner med arbeidsplassoverskudd betyr mye for hvor mange som pendler. For å sikre størst mulig mobilitet av arbeidskraft og kompetanse er det viktig å motvirke ulempene som følger av fysiske avstander. Dette innebærer samarbeid på tvers av fag og kommunegrenser for å utvikle bedre digital og fysisk infrastruktur og smarte transportløsninger. Utviklingen av samferdselsankeret i Agder, med E18 og E39 som hovedkorridor langs kysten og Rv 9 og Rv 41 som knytter innland og kyst sammen, bidrar til å øke mobiliteten i landsdelen. I tillegg er de enkelte stedenes attraktivitet for både bosetting og verdiskaping viktig for å sikre god utvikling i hele regionen. Utformingen av de fysiske omgivelsene har mye å si for hverdagen og livsutfoldelsen til innbyggerne.

### **En eldre og mer mangfoldig befolkning**

Økende levealder og fallende fødselstall sammen med de store generasjonene fra 1950- og 1960-tallet gjør at befolkningen i Norge og i Agder blir eldre. Nesten 40 prosent av befolkningsveksten frem mot 2030 vil komme i aldersgruppen over 67 år, og i 2040 vil én av fem innbyggere i Agder være i denne gruppen. Samtidig blir det stadig flere som bor alene, og andelen familiehusholdninger reduseres.

Befolkningen i Agder blir også stadig mer mangfoldig. I dag har mer enn én av ti egder bakgrunn som innvandrere, eller er født av foreldre som innvandret. Andelen har vært økende over mange år. Fruktheten i Norge er fallende, og selv om Agder har noe høyere fødselstall enn landsgjennomsnittet er det ikke høyt nok til å opprettholde folketallet på lengre sikt. Størstedelen av befolkningsveksten i Agder, som i Norge for øvrig, skyldes innvandring.

Endringene i befolkning og befolknings sammensetning har stor betydning for både tjenesteproduksjon og arealplanlegging. Agder skiller seg fortsatt negativt ut på områder som er viktige for å ha gode levekår, f. eks. utdanningsnivå, deltakelse i arbeidslivet, psykisk og fysisk helse. Det krever nytenkning for å sikre like muligheter for utdanning og arbeid for alle, og motvirke levekårsutfordringer og utenforskap til arbeidsliv og samfunn.

### **Agders naturressurser**

Agder strekker seg fra hav og fjorder til fjell og hei, og har et mangfoldig landskap som spenner fra rolig skjærgårdslandskap med svaberg og skvalpeskjær til sanddyner og mer dramatisk kystlandskap i vest. I mellombeltet finnes rike skogsområder, og hele 40 prosent av landarealet består av produktiv skog. Om lag 17 prosent av regionen er vernet etter naturmangfoldloven gjennom over 200 verneområder. Kun 2 prosent av landområdet er dyrka mark, noe som gjør dette til en knapp ressurs i Agder. Mye av jordbruksarealene ligger i tillegg tett opp til byer og tettsteder, og er utsatt for omdisponering til annen type bruk. Frem til i dag har arealet som blir brukt til boligbebyggelse økt omtrent proporsjonalt med befolkningsveksten i Agder. Det er imidlertid en tendens til at flere og flere nye boliger kommer i form av fortetting og transformasjon, og dette er nødvendig for å unngå ytterligere byspredning som medfører økte reiseavstander og press på arealene.

## Kunnskapsgrunnlag

Det er igangsatt arbeid med å sammenstille et nytt kunnskapsgrunnlag til Regionplan Agder 2030. Kunnskapsgrunnlaget vil inkludere statistikk for et bredt spekter av områder som er viktig for samfunnsutviklingen, og er planlagt ferdigstilt i mars 2018. Arbeidet består i stor grad i å systematisere og sammenstille relevant kunnskap som er etablert gjennom de siste årene.

Som allerede eksisterende kunnskapsgrunnlag trekkes spesielt frem:

- Regionale utviklingstrekk for Agder. Kunnskapsgrunnlaget – del 2 av Regional planstrategi for Agder 2016-2020 (2016)<sup>5</sup>
- Kunnskapsgrunnlag til folkehelsestrategi for Agder 2018-2025 (2017)<sup>6</sup>
- Regionale utviklingstrekk 2016 (Kommunal- og moderniseringsdepartementet)<sup>7</sup>

Kunnskapsgrunnlagene og relevante rapporter i planarbeidet skal samles og gjøres tilgjengelig på nettsiden til Regionplan Agder.

For å oppdatere og komplettere kunnskapsgrunnlaget vurderes det behov for mindre utredninger på enkelte planområder. Aktuelle eksempler er: smarte transportløsninger, status elektrifisering av transportsektoren, digital kapasitet, analyse knyttet til Agders helhetlige levekårssatsing, undersøkelser på kultur- og kulturminnefeltet.

## 5. Tematisk innretning av planarbeidet

Regionplan Agder 2020 har fem hovedsatsingsområder:

1. Klima: Høye mål – lave utslipp
2. Det gode livet: Agder for alle
3. Utdanning: Verdiskaping bygd på kunnskap
4. Kommunikasjon: De viktige veivalgene
5. Kultur: Opplevelser for livet

I Regionplan Agder 2030 anses følgende temaområder som aktuelle å bli tatt opp. Det avklares tidlig i planprosessen hvilke av disse som bør være hovedtema og hvilke som bør være gjennomgående perspektiv. Avklaringen og prioriteringen skal skje gjennom høringen av planprogrammet, dialog med målgruppene for planen og politisk behandling i fylkeskommunene.

- Klima
- Levekår
- Utdanning og kompetanse
- Kommunikasjon, transport og mobilitet
- Kultur og kulturminner
- Likestilling, inkludering og mangfold
- Folkehelse
- Næringsutvikling og verdiskaping
- Bærekraftig forvaltning av Agders naturressurser
- By- og tettstedsutvikling
- Det internasjonale perspektivet
- E-helse og velferdsteknologi
- Frivillighet som ressurs
- Innovasjon

Arbeidet med Regionplan Agder 2030 bør samordnes med pågående satsinger av regional betydning.

5 [https://issuu.com/austagderfk/docs/kunnskapsgrunnlaget\\_20-20del\\_202\\_2?e=1710541/55460101](https://issuu.com/austagderfk/docs/kunnskapsgrunnlaget_20-20del_202_2?e=1710541/55460101)

6 <http://www.vaf.no/media/6904825/Kunnskapsgrunnlag-folkehelsestrategi.pdf>

7 [https://www.regjeringen.no/contentassets/0f23b353a82342febe57e38d79246853/rut\\_2016\\_web.pdf](https://www.regjeringen.no/contentassets/0f23b353a82342febe57e38d79246853/rut_2016_web.pdf)

## 6. Informasjon, medvirkning og dialog

Planarbeidet skal legge til rette for at hele regionen involveres på en god måte. Dette er en forutsetning for et bredt regionalt eierskap til gjennomføring av planen.

Medvirkning sikres gjennom formell høring av planprogram, planutkast og handlingsprogram i tråd med plan- og bygningsloven og gjennom aktiv involvering av kommuner og regionråd, regionale statlige etater, akademia, organisasjoner, næringsliv og frivillig sektor, i de gruppene som etableres for planarbeidet. På denne måten kan målgruppene for planen aktivt påvirke planarbeidets innretning og innholdet i planen. Dette vil skje i hele 2018 og i sluttfasen tidlig i 2019<sup>8</sup>.

Det vil bli informert om planarbeidet på fylkeskommunenes nettsider, i regionavisene, på nettsiden til Regionplan Agder<sup>9</sup> og på sosiale medier.

Når det gjelder arenaer for dialog og medvirkning tilstrebes det å bruke etablerte møteplasser til å informere om planarbeidet, f. eks. møter i kommunestyre og regionråd, Sørlandsrådet og Rådmannsgruppen Agder 2020<sup>10</sup>, med flere. I tillegg planlegges det en felles regional konferanse og geografisk spredte innspillseminarer, samt egne tematiske arbeidsgrupper for planprosessen, for å involvere private, frivillige og offentlige aktører i Agder<sup>11</sup>.

Det er viktig å holde fortløpende god dialog spesielt med regionråd og enkeltkommuner, slik at arbeidet med Regionplan Agder 2030 blir koordinert med strategisk planarbeid i kommunene.

## 7. Organisering

**Prosjekteier:** Aust-Agder fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune. Fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder er formell planmyndighet og vedtar planen og handlingsprogram. Fylkesutvalgene er fast utvalg for plansaker. Fylkesutvalgene legger planprogram og planutkast med handlingsprogram på høring og fastsetter planprogrammet.

**Prosjektansvarlig:** Fylkesrådmennene i Aust-Agder og Vest-Agder har ansvar for at planprosessen blir gjennomført i tråd med planprogrammet, og innstiller til fylkesutvalgene/fylkestingene.

**Politisk styringsgruppe:** Medlemmene i fellesnemnda for sammenslåing av Aust-Agder fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune. Styringsgruppen blir fortløpende orientert om fremdriften i planarbeidet, og skal bidra til koordinerte vedtak i fylkesutvalgene og fylkestingene.

**Administrativ styringsgruppe:** Medlemmene i Rådmannsgruppen Agder 2020<sup>12</sup>. Administrativ styringsgruppe gir føringer ved viktige milepæler i planarbeidet. Medlemmene bidrar til forankring av planarbeidet i sine respektive organisasjoner og har dialog om planarbeidet med sine viktigste samarbeidspartnere. Leder for Rådmannsgruppen innstiller til politisk styringsgruppe.

8 Se også på fremdriftsplanen i siste kapittel.

9 [www.regionplanagder.no](http://www.regionplanagder.no)

10 Mer om Sørlandsrådet og Rådmannsgruppen finnes her: <http://www.regionplanagder.no/om-oss/>

11 Se kapitlet om organisering av planprosessen.

12 <http://www.regionplanagder.no/om-oss/raadmannsgruppe/>

### **Referansegrupper**

Sørlandsrådet<sup>13</sup> blir politisk referansegruppe. Sørlandsrådet blir fortløpende orientert om fremdriften og kan gi innspill til planprosessen. Det vurderes å opprette flere referansegrupper etter behov, relatert til enkelte plantemaer.

**Prosjektgruppe:** Består av prosjektleder, et sekretariat, et arbeidsutvalg og tematiske arbeidsgrupper.

**Prosjektleder:** Aust-Agder fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune. Prosjektleder har ansvar for å utarbeide planen med handlingsprogram, gjennomføring av planprosessen og koordinering av arbeidsgruppene.

**Sekretariat:** Ressurspersoner fra begge fylkeskommuner. Bistår med utarbeidelse av plan og handlingsprogram. Sammenstiller planforslag basert på innspill fra arbeidsgruppene og henter inn kunnskap ved behov.

**Arbeidsutvalg:** Består av representanter fra begge fylkeskommuner, Kristiansand og Arendal kommuner. Arbeidsutvalget diskuterer og kvalitetssikrer forslag fra sekretariatet og arbeidsgruppene før de videresendes til styringsgruppene.

**Tematiske arbeidsgrupper:** Det foreslås å bruke eksisterende faggrupper for oppfølging av Regionplan Agder 2020<sup>14</sup>, men det vurderes å utvide gruppene med flere aktører under planprosessen. Det dannes nye arbeidsgrupper på de plantemaer der det per i dag ikke eksisterer faggrupper.

Hver tematisk arbeidsgruppe har ansvar for å levere tekst til plandokumentet på sitt plantema/sitt fagområde. Gruppene skal blant annet beskrive et 2030-scenario, foreslå mål, tiltak, og indikatorer.

Medlemmene i arbeidsgruppene består av aktører med en faglig kompetanse som passer til gruppens tema, f. eks. regionale og statlige aktører, kommuner, organisasjoner, akademia, næringsliv og frivillige organisasjoner<sup>15</sup>. I arbeidsgruppenes sammensetning tilstrebes det en god balanse mellom en tilstrekkelig faglig bredde og en hensiktsmessig gruppestørrelse. Fylkeskommunene vil invitere aktuelle aktører til å delta i disse gruppene.

### **Arbeidsgruppe for kunnskapsgrunnlaget**

Denne gruppen er allerede blitt etablert i forberedende planfase og består av fagpersoner fra begge fylkeskommuner. Gruppen skal utarbeide et regionalt kunnskapsgrunnlag og fremskaffe relevant statistikk til arbeidet med de ulike plantemaer.

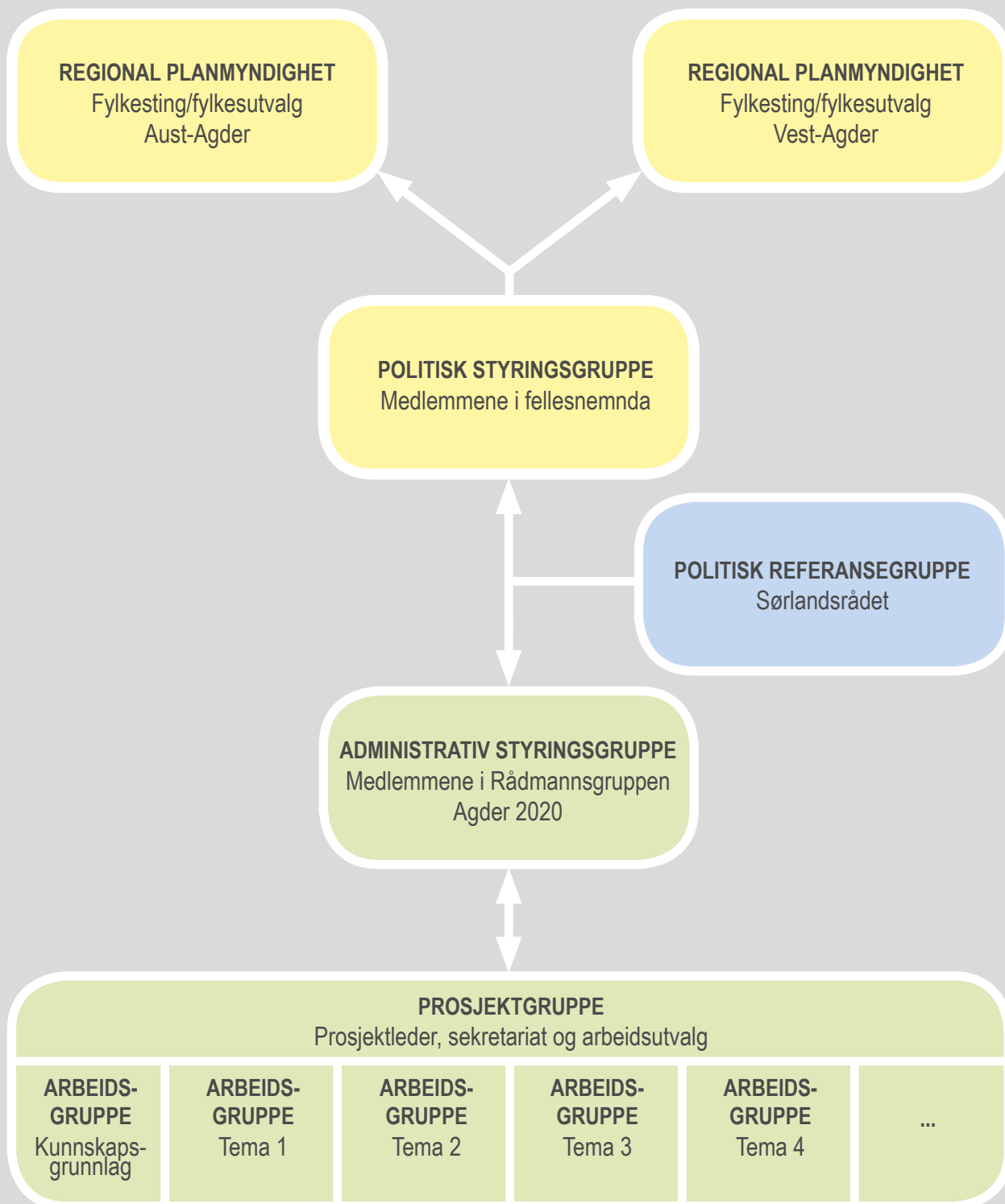
13 <http://www.regionplanagder.no/om-oss/soerlandsraadet/>

14 Faggruppe utdanning, faggruppe klima, faggruppe kultur. I tillegg regional koordineringsgruppe for eHelse og velferdsteknologi (RKG) og Agders internasjonale forum.

15 Se også figuren i kap. 2.



## ORGANISERING AV PLANPROSESSEN





## 8. Fremdriftsplan

FREMDRIFTSPLAN		2017				2018												2019							
		S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J		
FASE 1 PLANPROGRAM	Utarbeidelse av planprogram	■	■	■	■																				
	Behandling av utkast til planprogram i fylkesutvalgene				■																				
	Høring av planprogram					■	■																		
	Innspillsverksted i fylkestingene						■																		
	Bearbeiding av høringsinnspillene							■																	
	Fastsettelse av planprogram i fylkesutvalgene								■																
FASE 2 PLAN	Oppstartskonferanse																								
	Utarbeiding av planforslag og utkast til handlingsprogram					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Innspillsseminarer								■	■			■	■	■	■									
	Tematiske arbeidsgrupper								■	■			■	■	■	■									
	Politisk behandling av utkast til plan og handlingsprogram i fylkeskommunene																	■							
	Høring av utkast til plan og handlingsprogram																		■	■					
	Bearbeiding av høringsinnspillene																				■	■			
	Endelig politisk behandling av plan og handlingsprogram																								■